

VĚSTNÍK

MATICE OPAVSKÉ

VĚNOVANY

KULTURNÍM A VĚDECKÝM POTŘEBAM SLEZSKÝM

• • •

VYDÁVÁ SE PRO ČLENY „MATICE OPAVSKÉ“.

JOS ZUNAL :

Alchymista Michal Sendivoj pánem na Kravařích a Koutech.

Hlavně dle akt zemského archivu Opavského¹⁾

Jest obecně známo, že pověstný alchymista a zlatoděj polský Michal Sendivoj svob. pán ze Škorska zemřel jakožto držitel nevelikého ale výnosného statku Kravařského, z něhož mocná větev starých Benešoviců původ svůj a přídomek vzala. Polští životopisci jeho vypravují a po nich jiní opakuji, že M. Sendivoj nabyl toho zboží v ústředí za křivdu, která se mu jedoucím z Prahy do Krakova stala a to od jakéhos pána neb hraběte při dvoře císaře Rudolfa II. výslovně postaveného. Hrabě prý byv očitým svědkem „zázraku“, že císař přitom alchymistovým z olova zlato vytvořil. Sendivoje na cestě jeho zabil a do věže zámku svého vsadil, chtěje mu něco divotvorného prášku vyrvat. Chytrost služebníka Sendivojova však že pomohla pánevi z vězení. Císař prý pak hraběti uložil za trest, aby zlatoději nejen velkou sumu peněz složil, nýbrž i statek svůj, na němž se pych ten stal, postoupil. Také že hned vydán ostrý patent císařský hrozící velikými pokutami všem, kteří by se budoucně na obráněcích JMCé. kvaltu dopustili. Celá příhoda spadala by dle obecného vypravování v dobu 1604—1605. Brincken dává hraběti příjmení „Morawski“. Szymanovski však mluví jen o hraběti moravském t. j. na Moravě osedlém, jehožto jméno prý nám historie znělovala.

Jediná osoba urozená, z našeho kraje poslá, ke které by uvedené okolnosti do jisté míry přiléhaly, jest Felician

¹⁾ Literatura o Sendivojovi se vzornou důkladností sebrána od prof. dra Zibrta v Histor. bibliografii III. 523-6. — Obšírné životopisy uveřejnili: Baron Brincken v Bibliot. Warsz. 1846 II. 496 a Szymanovski v Tygodn. ilustr. V. 211. U nás Jos. Svátek v obrazích z kult. dějin II. (1891).

Mošovský z Moravčina, rytíř řádu maltánského, komendátor v Kladsku, Goldberku atd., důvěrník císaře Rudolfa II. a 1600—1605 hejtman královského hradu. Ten mohl být dobře svědkem slatodějského zázraku. Na Opavsku držel společně s bratřími statok Benešovský nad Opavicí. Kravaře však mu nikdy nenáležaly. Požívaje přízně a důvěry panovníkovy až do smrti zemřel co hejtman knížectví Opavského r. 1609.

Kravaře náležely té doby patricijskému rodu opavskému Macáků z Ottenburku. Pročež usouzeno bez rozmyslu, že dotčený násilníkem nemohl být než Kašpar Macák, po němž Sendivoj v držení statku toho následoval. Ale Kašpar Macák byl při smrti císaře Rudolfa teprv hoch 12—14letý!

Nesrovnalé legendy této dotčeno zde jen proto, že se tiskem vláčí a za skutečný příběh pokládá až do nejnovější doby¹⁾, ačkoli dávno zjištěno, že Sendivoj mnohem později a spíše jinakým pozemského zboží na Opavsku se dopídl.²⁾ Domnělá událost, která bez velikého hluku projíti by nemohla, nezanechala ve slezských archivech žádné stopy, i tradice o ní mlčí docela.

Úkolem této stati jest, posvítiti na poslední leta dotčeného, která ztrávil v kraji opavském.³⁾

Po r. 1617, kdy Michal Sendivoj pro dluhy a podvody musel utéci z polské vlasti, šel hledat znova štěstí tam, kde je byl našel před dvaceti lety, ke dvoru císařskému. I dovedl skutečně vlihnouti se v přízeň císaře Ferdinanda II. tou měrou, že si utvářel až do své smrti. Byl skutečným císařským radou se stálým ročním platem. Však plat ani mimořádné dary neb příplatky nemohly stačiti, poněvadž docházely velmi nepořádně, zvláště od počátku veliké války. Jako státní zřizenci od ministra až do posledního písaře, stal se také alchymista věžitelem dvorského eráru. Když nedobylo kradmami placeny dluhy postupováním zabraných statků; nejspíše doba bylo spokojiti generály a vojenské nejvyšší. Tu též Sendivoj vystupuje na jevo. V létech 1625—1627 ucházel se o některé statky na Moravě, avšak s nezdarem, scházela mu tuším přísah vřemocného gubernátora kardinála z Dietrichšteina. Kromě toho rozešváco na bezúspěšné zboží tak rychle, že i roční služba 1000 sl. alchymistovi ukázána při slezské komoře ve Vratislavi.⁴⁾ V Horním Slezsku teprv konfiskace nastávaly. Sendivoj, jenž si počítal za cis. důvercem 18.000 sl., putoval tedy k severu.

Slezané jak známo, vyšli z pobrom roku 1620 bez trestu a při nich i stavové opavsko-krnovští doprosili se císařského pardonu. Teprv po vypuzení Mansfeldovců, kteří byli celý rok 1626—27 Horní Slezsko i severní Moravu v moci své drželi, trestána jest také šlechta slezská, zvláště protestantská, protože nepříteli neodporovala, neb že se ho přidržela. Počátkem roku 1629 zahájila svou činnost cis. ko-

¹⁾ Viz Svátkovy „Obrazy“ a Ottův slovník naučný.

²⁾ D'Elvert v Sektionsschriften 22—23 a v Notizenblatt 1883.

³⁾ Užito k tomu hlavně akt zemského hejtmanství Krnovského za úřadu Bernarda Barského z Baště (1632—1639).

⁴⁾ D'Elvert tamže.

mise inkvisiční a exekuční v Opavě. Konfiskace stihla kromě jiných také Macáky z Ottemburku, Jířka na V. Hošticích a strýce jeho Kašpara na Kravačích a Koutech, horlivé to luterány. Kašpar, stana se r. 1618 plnoletým ujal statek po otci Matoušovi († rok. 1606; sňatý¹⁾), na němž seděl ještě 1628, brzo potom zemřel velmi zadlužen a bezdětek, zůstaviv vdovu Alenu roz. Donatovnu z V. Polomé. Konfiskační komise vycenila Kravače a Kouty na 26.000 tol. a spravovala je sekvestrem, až cis. re-skriptem ze dne 29. července 1630 jí poručeno, aby obě vesnice Michalu Sendivojovi oddala a náležitě ujistila.²⁾

Tak stali se dobrodruh obyvatel a stavem knížectví Krnovského, ~~domi~~ Kravače i Kouty se sousedními V. Hošticemi ode dávna ~~náležely~~, ~~odkoli~~ nedaleko města Opavy ležely. Novému držiteli bylo ~~zápasem~~ s nemalými obtížemi. Kromě mnohých jiných dluhů vázlo na statek přes 3000 tol. zasedělých berní a 5000 tol. věna vdovy Aleny Macákové.³⁾ Bylo nutno spokojiti aspoň nejpřednější věřitele, kteří na cis. komisaře tak doráželi, že títo byli na rozmyslu, nemají-li ~~poslati~~ Kravače někomu jinému, když Sendivoj k placení dluhů se neměl. Cis. resolucí ze dne 14. února 1631 stanoveno, aby Sendivoj v držení statku zůstal, svou dvorskou pohledávku 18.000 zl. si srazil, ostatek pak t. j. asi 9000 zl. až do vyplnění těch 26.000 tol. ~~načel~~ sbočí odhadnuto, věřitelům odvedl, jinak že se Kravače prodají někomu jinému. Málomyslnosti zlatoděj neznal, v zápasech s věřiteli dávno se otřel, pročez i nyní se jim nepoddal. Jakoby prutem kou-selným zařehnal v několika dnech bouři, která se nad ním stahovala. Deset dní po uvedené cis. resoluci vyšla druhá a po této za 14 dní resoluce třetí, kterýmiž cis. komisářům rozkázáno, aby statek kravačský znovu odhadli a dluhy ještě jednou vyšetřili, kteréž podle vůle JMCé odjinud zaplatiti se mají.⁴⁾

Tím odstaveni jsou kreditorové aspoň na krátkou dobu, Sendivojovi se ulevilo. Však zbývalo ještě zlých nesnází dosti. V Kravačích vadil novému pánu svobodný dvůr p. Henricha Donata, na němž seděla nájemnice pani Kateřina Eisaková z Rychneva.⁵⁾ Sendivoj sehnal nájemnici a dvůr zabral. Poddani neměli se k poslušenství a krémář z V. Hoštic činil vrehnosti kravačské škodu tím, že vozil si pivo z Opavy, ačkoli dle starých úmluv povinen byl bráti je z kravačského pivovaru, čehož hlavní příčina bývala, že v Kravačích vařili špatné a mnohdy nevařili nic. K uklízení ta-hovjáh rozepřel obyčejné zemský hejtman nařizoval komise. Michal

¹⁾ Soudní registra Krn. II. 51.

²⁾ D'Elvert tamže.

³⁾ Alena domáhala se ještě r. 1637 svého věna. Dne 9. prosince 1638 píše ~~pani~~ Karlovi Eus. z Lichtenšteina, že Alena obviněna jest u dvoru z cizo-~~střední~~ s Václavem Jabsurkou z Opavy i nařídil důkladné vyšetření té věci, k čemuž se ~~střední~~ odpovědi některých svědků odeslají. Načež kníže poručil zemskému hejtmanovi ~~krnovskému~~, aby hřánici i hřánika vězením opatřil. Pak již o pani vdově ~~střední~~ ani o jejím věně.

⁴⁾ D'Elvert tamže.

⁵⁾ ~~střední~~ Jířka Eisaka někdy na Dešném, kteráž ještě r. 1640 živila se na svobodě ~~střední~~ statku ve V. Klokočově. (Urbář vikštejský z r. 1640 v z. archivu.)

Sendivoj svob. pán ze Skorska, skutečný rada a chránělec JMCé, nehodlal podrobiti se jurisdikci hejtmána a rytířstva knížectví krnovského, s nimiž byl v ustavičném rozbroji, jak se níže ukáže. Vyžádal si zvláštní cis. komisaře. Byli to Karel Zdeněk Žampach z Potenšteina na Neuhubli, Joachim Ludvík svob. p. z Jasiína na Keřfi, Slavkově a Ořechové a Martin Varkoč z Nobšic, hejtmán zámku Hukvaldského, všecko manové a důvěrníci kardinála Fr. z Dietrichšteina, jemužto císař nařizení komisařův byl světil.¹⁾ Ze všeho patrno, že kardinál pro podporu katolické věci na Opavsku Sendivoje fedroval, ačkoli dříve k usedlosti na Moravě dopomoci mu chuti neměl.

Dne 27. srpna 1631 řešení komisaři v příčině odebirání piva rozhodli: Podle dílejší cedule bratří Jiřika a Matouše Macáků z Ottenburku dané v neděli Oculi r. 1600, nemá fojt hoštický Pavel Koberský nalévatí jiného piva kromě kravařského; jestliže by v Kravařích piva nebylo, povinen jest vyžádati si od pána kravařského povolení k přivezení piva cizího a dáti za to nějakou náhradu. Jestliže by se tak nezachoval, trestán buď pokutou 5 hřiven zlata i vězením. Kromě srovnání drobných sporů komise měla sobě uloženo, hájiti Sendivoje proti věřitelům znova dorážejícím, vykonati nový odhad statku, k čemuž konfiskační komise opavská uprázdnila se nemohla a podati císaři příslušnou zprávu i dobré zdání svoje, což se stalo. Však zpráva kdesi uvázla, pročež dne 4. května 1633 poručeno komisařům, aby svůj referát podali znova.

Měl se kravařský pán zvláštní právní instanci, kterou si byl opatřiti před porádek zemský a přes hlavu zeměpána knížete z Lichtenšteina. Ale komise vždy po ruce nebyla, také nebyla s to poskytnouti pomoci proti svízelm a škodám, které doba válečná přinášela s sebou. Sendivoj vyjednal si tedy od císaře ochranný list (salva guardia); obdržel dne 14. května 1631 list prozatímný, pak ale 2. prosince téhož roku druhý, mocnější, kterýmž sprostěn byl nejen od přechovávání vojenského lidu, nýbrž i od válečných kontribucí. Svoboda tato platila pro pána i pro poddané jeho. Příslušné poručení císařské intimováno knížeti z Lichtenšteina dne 27. dubna 1632. Známo, že divoká soldateska často ochranných listů nešetřila. Do Kravař vnikli vojenští prostopášníci jen jednou; za to tři odsouzení k smrti, jeden skutečně zastřelen, dva teprv na mnohé přimlavy dobrých lidí pardonováni. To zapsáno na důkaz, jak „ostrá“ byla kravařská salva guardia²⁾.

Více než vojáků dotýkalo se to ostří stavů knížectví krnovského. Měli platiti velké sumy zasedělých berní a nových dávek na vychování vojska pořád přibývalo; jeden pluk vytáhl ze

¹⁾ Čtvrtým členem komise byl Hynek Vilém Sedlnický z Choltic na svob. dvoře při městě Opavě, švagr p. Ludvíka z Tharoulu, kardinálova sekretáře. Ten však skutečně při komisi nepracoval; stal se brzo (1632 nebo 1633) hejtmánem na Polné, D'Elvert (Sekt. Schr. XXIII. 40) dává mu chybně jméno Wenzel Heinrich.

²⁾ Psaní stavů krnovských vrchnímu úřadu slezskému ze dne 17. pros. 1637.

země a pro dva nové chystati bylo kvartýry, potraviny i peníze. Poddaní utíkali i zemané odcházeli, zanechajíce statky poustkami, za ně však celé břemeno na knížectví připadající nésti měli ti, kteří v zemi zůstali. Jest pochopitelno, že s velkou nevolí pohlíželi na privilegovaného zlatoděje v Kravařích, jenž učiniv slib k zemi, povinnosti k ní konati nechtěl. Z těch 3000 tol. zasedělých berní nezaplatil ani groše: císař již r. 1631 poručil, aby se exekuce proti němu na ten čas zastavila, později však mu všecky ty rešty staré odpustil. Než Sendivoj vyvozoval ze svého ochranného listu, že ani nových berní jakýchkoli není povinen platiti a neplatil. Co zemi uloženo, muselo se odvésti a co se při kterém statku nedostávalo, rozvrhlo se na ostatní: tak tedy za Sendivoje jiní nejen vojáko přechovávali, nýbrž i jeho berňovou kvotu zapraviti museli, t. j. ve všem ho „přenašeli“, jak se tehdy říkalo. Trvalo několik let, než se zemi kvota na pusté statky připadající částečně odepala; mezi tím však nových zasedělostí narostlo, exekuce ze země téměř nevycházela. Rozhořčení proti Sendivojovi dostoupilo vrcholu, když sjitěno, že všecky dávky v knížectví rozepsané od poddaných přísně vybírá a „měšec svůj jimi plní.“

V srpnu r. 1632, když mladý kníže Karel Eusebius ujav vládu od poručníka a strýce svého Maxmiliána, do Krnova přibyl, stavové mu stížnosti svoje stran nesnesitelných kontribucí i stran zpuornosti kravařského pána přednesli. Kníže připověděl, že se zbědovaného panství ujme, co pak se týče p. Sendivoje, „že bude věděti, jak dále postupovati.“ Zeměpán dostal slovu. Dne 22. ledna 1633 stížné píše císaři, kterak Michal Sendivoj svůj ochranný list natahuje k věcem, které v něm obsaženy nejsou, a z přetěžkých břemen vojenských i jiných sbírek zemských nic na sebe vzíti nechce. Kníže prosí, aby berňový šacunk statku kravařsko-koutského, jenž činí 11.200 tol. od veškerého šacunku zemského byl odepsán aneb Sendivoj k odvádění povinností přidržen. A zrovna rok na to, v lednu 1634 podal Karel Eusebius císaři zase memoriál, v němž žaluje: „Michal Sendivoj před několika lety vyžádal si komisi, skrze kterouž se z poslušenství mně povinného vytahuje; komise ta má jemu býti tribunálem, ku kterému by všecky stavy i hejtmany semské obojího knížectví poháněti a tu je souditi dáti ohtěl.“ Kníže žádal, aby se komise zrušila a Sendivoj ve všech věcech odkánán byl k svému zeměpánu.

*Zeměpán
stížnosti
JMCé*
Kdy a jaká odpověď se knížeti na memoriál dostala, není známo. Dne 5. září 1634 píše stavům, že očekává v těch věcech rozhodnutí JMCé. Další činnosti tribunálu Sendivojova není nikde znáti. Jen ještě jednou mluví zlatoděj sám o jakési komisi v jizlivém psaní, kteréž učinil zemskému hejtmanovi Bernartovi Barskému jen proto, aby ho poškádlil. Nepěkná povaha Sendivojova, drzost a vypínavost sřetelně se tu obráží. List zní následovně:¹⁾

¹⁾ Kromě tohoto a jednoho německého listu (viz níže) nenachází se v zdejším archivu z jiné korespondence Sendivojovy. Což poměrem jeho k zemským úřadům se vysvětluje.

Mosciwy panie hetmanie Karnowski!

Sluzby swe powolne zalieczam pilnie W. laske WM mego Mago pana. Niewiem niebendzieli mi WM laiat, zem WM na te commissiam naraziel(?) a uczinilem to dla tego, zes WM na mnie obieczal bycs laskaw, y to zes WM moim hetmanem powinien si WM o moje dobre staracz. Przi tym abys sie WM tim barzej . . . przislusiez mogli w tej commissiy a moim tez Mpanem ostawacz, ktorego M lascze oddaie sie pilnie z Krawarza 28. 7bris 1634.

WM mego Mpana sluga

M. Sendiwoy.

Pisatel naráží tuším na komisi novou, kteráž z jara roku 1635 zasedla v Opavě majíc pořádati záležitosti statků v kridu upadlých, vymáhati pokuty, obzvláště též věc Sendivojovu v pořádek uvésti. Předsedou této kridové komise učiněn jest hejtman krnovský B. Barský. Sendivoj stěžoval si u cis. dvora na komisaře proto, že ho přes dřívější příkaz JMCé. doháněti k splacení 9000 zl. na statku jeho váznoucích.

Alchymista chystal se počátkem srpna 1635 na cestu do Vídně, aby osobním zakročením věc svou podepřel. Ihned stavové opavští ucházeli se o protekci šarlatána, jenž se jim zdál býti všemohoucím, neb chtěli též vyslati ke dvoru s prosbou, aby byli ušetřeni přílišným kvartýrováním vojenským. Tak dne 13. srpna stalo se na sněmu opavském snešení: „Poněvadž pan Sendivoj se sám osobně nyní do Vídně k JMCé. vypraviti máni a o tom se v jistotě ví, že on v lásce nemalé JMCé. jest, mají p. nejvyšší komorník a p. Jan Pražma dožadati se téhož p. Sendivoje na místě všech pánů stavův, aby jejich obtížnosti při JMCé. podle p. Mikuláše Rohra přednesl, jímž se jistá punkta, co by předněti měli, poznamenaná dají. Také aby ti dva vyslaní pánové s p. Sendivojem hned o recompens traktýrovali.“¹⁾

Nedlouho před tím meškal ve Vídni Ant. Tausendschön, pisaf města Krnova, vyslaný od stavův krnovských se žalobou na rytmistra Jakuba z Eichendorfu, který od několika měsíců vydíral po knížectví kontribuční rešty pro svého nejvyššího Junga. Odtud píše dne 22. května do Krnova, že by jeden lístek od p. Sendivoje u hraběte Šlika (předsedy vojenské rady) spůsobiti mohl více, než všecka jiná akce stavovská. Vliv zlatodějův tedy odhadován jest v Krnově tak vysoko jako v Opavě.

Výprava Opavských do Vídně se hodně protáhla. Pan Mik. Rohr, jenž původně se Sendivojem jeti měl, nějak se z toho vytáhnul. Teprv dne 30. srpna vybral sněm na místo něho nejv. komorníka Karla Danvica z Jonsdorfu, jemuž však řečeno, že prozatím musí podniknouti cestu na vlastní útraty, jelikož zemská pokladnice jest prázdna. Z toho komorník, (jenž měl bez toho za pány stavy 6000 zl.) hned onemocněl. A poněvadž praktický zlatoděj protekce neprodával za sliby než za hotové peníze, i s ním se jednání tuším rozbilo. Sněmovní zápisky nečiní další zmínky ani o jeho odměně ani o výsledku jeho přimluvy.

¹⁾ Knihy snešení op. III.

Teprv počátkem prosince vypravili se z Opavy do Vídně zemský hejtman Václav z Oprsdorfu a Karel Mošovský z Moravěna a Sendivoj přibyl tam již dříve. Hejtmanovi krnovskému poslal z Vídně delší psaní toho krátkého rozumu, že pro jiná zaneprázdnění etc. dvora na ten čas ničeho dosti nelze. Psaní dodáno hejtmanem též do Opavy, kdež čteno ve schůzi stavovské dne 19. prosince.

Ve vlastních záležitostech nepochodil kravašský pán dle psaní svého. Reskriptem české dvorské kanceláře ze dne 28. ledna 1636 mu oznámeno: ochranný list a exemce od starých berních reštův že se v platnosti pozůstává, také že dluh (9000 zl.) JMCá. splatiti dle ohce z dvorské komory, s kterouž Sendivoj má se dále domluviti; však berně nové že povinen jest spraviti.

To byla bolestná porážka. Dosud Sendivoj upomínán jsa o dávky posílal výběřčímú opis svého ochranného listu. Hvězda jeho jaksi hasla. Pomýšlel na prodej statku. Dne 7. května piše vojenský komisař Michal Welli ze Salhausu panu Ludvíku Tharoulovi, že p. Sendivoj nabídl Kravaše a Kouty doktorovi Paderbornovi za 15.000 tol. Však brzo dostalo se rozmrzelému zlatoději zase něco potěchy z nevyčerpatelného zdroje milosti císařské. Dne 20. května čten v sněmovní schůzi opavské přepis vrchního úřadu vřatislavského, že JMCá. dluh, řečený freibergovský, který má za stavy opavskými sumou 4000 zl. panu Sendivojovi darovala. Stavové hned se snesli jednati se Sendivojem o strpení a zároveň žádati u JMCá., aby se jim dluh odpustil.

Zbylo tedy zlatoději z toho daru, jenž měl tuším býti náhradou za neobdržený od několika let roční deputat, málo potěchy. Ale už se i bez potěchy obešel. Dne 12. srpna upomíná pány stavy o dluh freibergovský „panna slečna po nebožtíku Sendivojovi.“¹⁾

Michal Sendivoj zemřel tedy mezi 20. květnem a 12. srpnem 1636. Všecky okolnosti ukazují k tomu, že skončil v Kravaších. Hledíc k neobyčejné zdatnosti tělesné i duševní čilosti, kterou jest znamenati v počínání jeho až do poslední chvíle, lze pochybovati, že by se byl narodil r. 1556 a došel vysokého stáří 80 let, jak obyčejně se pokládá.

Jedni psali, že Sendivoj zemřel v bídě jako ostatní alchymisté; jiní, že v Kravaších napofád přijímal dopisy a návštěvy učených z celé Evropy, jakož také deputace „růžových křížovníků“ přišla prý mu tam holdovat. Svrohu ukázáno, že seděl v dobrém bydle, na pěkném statku privilegovaném jako skutečný svobodný pán, jenž neuznával nad sebou vrchnosti kromě JMCá. Zemanské hospodářství a neustálý boj k obhájení teplého hnízda zaměstnávaly starce tou měrou, že nezbývalo ani času k učeným zábavám. V kuchyni zlatodějské dávno oheň pohasl. Korrespondence byla tehda velmi zdlouhavá a cestování mělo ještě větší obtížnosti, kdy bezpečnost sahala sotva za humna a cestovatel slušně oděný bez mušketýrského průvodu nikam odvážiti se nemohl. Nebylo tedy v Kravaších těch návštěv mnoho.

Sendivoj zanechal po sobě co jedinou dědičku dceru Veroniku Marii, as 40letou. Soudíc dle jména a let, byla z matky Veroniky

¹⁾ Knihy směl. IV.

Sibertky, kteráž roku 1599 v Praze zemřela¹⁾. Syn Krištof Michal, okolo roku 1600, as 7 letý²⁾, nedospěl k mužskému věku³⁾. Panna Veronika Marie nezůstala dlouho sirotkem. Již v říjnu téhož roku 1636⁴⁾ vdala se za rytmistra Jakuba z Eichendorfu, sužovatele Krnovanů, výš uvedeného⁵⁾. Manželství bylo krátké i bezdětné. Paní Veronika Marie již dne 25. května učinila poručení takové: Pohřeb chce míti v kostele sv. Ducha (minoritském) v Opavě⁶⁾. Kravaře a Kouty i všecek jiný statek movitý a nemovitý připadne manželovi Jakubovi z Eichendorfu. Zemře-li tento bez potomků, spadne to zboží na bratry jeho Jindřicha a Adolfa Příbuzných svých po otci i po mateři ze žádných nezná; jestliže by se přece přihlásili, dáno buď příbuzným otcovským vespolek 100 zl. rýn. a mateřským tolikéž. — V druhém poručení ze dne 28. května téhož roku přidává odkazy po 100 zl. některým osobám stavu rytířského a stanoví, aby po smrti manželově dědicové jeho vydali ke cti a slávě boží 1200 zl. a to: v Opavě: jesuitům 200 zl., studentům týchž jesuitů 100 zl., do kláštera sv. Ducha 200 zl., do kláštera sv. Kláry 100 zl.; v Olomouci: do kláštera sv. Michala 200 zl., sv. Kláry 100 zl., kapucínům 100 zl.⁷⁾

Paní Eichendorfová brzo na to zemřela. Jméno Michala Sendivoje připomíná se později ještě dosti zhusta, zvláště z té příčiny, že Jakub z Eichendorfu, chtěje užívati privileje tehánovy, zdráhal se platiti válečné kontribuce. Stavové krnovští píší o tom stížně v červenci 1637 vrchnímu úřadu vřatislavskému i knížeti z Liechtenšteina prosíce o intervenci při JMCé. Kniže odpověděl, že p. z Eichendorfu takovou výsadu sotva u dvora obdržel; prý se na to přeptá a opatří, co náleží. Jestliže by ji přece měl, pak že nezbyvá „než dáti tomu průchod jako při neb. Sendivojovi.“ Ostatně, že stavové jsou tím vinni sami.

Choutky Jakuba z Eichendorfu na privilej Sendivojův stavové šťastně zmařili; jen rešty až do smrti tehánovy byly mu odpuštěny a později (r. 1650) i knížectví krnovskému odepsány. Jakub z Eichendorfu zemřel dne 23. ledna r. 1667⁸⁾ bezdětek v úřadě zemského hejtmána krnovského; statek odkázal synovi Hartvíkovi Erdmannovi, jelikož bratři ho byli předemřeli.

1) Winter, Život na vysokých školách 161.

2) Časopis Č. Mus. 52/21.

3) Že by Sendivoj podruhé se byl oženil se vdovou Setonovou, není dokázáno.

4) Psaní stavů krnovských vrchnímu hejtmánovi slezskému ze dne 4. července 1637.

5) Pocházel od Kostřina v Braniborsku, kdež otec Jindřich držel stateček Zerbov. Za příkladem Jakubovým také mladší bratři Jindřich a Adolf dali se v cí. službu vojenskou, změnivše víru kalvínskou za katolickou; třetí nejmladší Burkard ujal zboží otcovské, kteréž po něm spadlo na syna Hartvíka Erdmanna. Viz Weltzl Gesch. d. Freih. Geschlechtes v. Eichendorf, kdež však sňatek Jakubův nesprávně položen k r. 1626.

6) Tam snad pohřben též otec její, neb kostel kravařský byl r. 1636 pust ještě z doby Mannsfeldovské.

7) Desky z. kníž. Krn. IV. f. 4—5. — Druhé poručení otištěno v čas. Č. Mus. 1846.

8) Matrica eccles. Krav.